

Nærings- handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep
0030 Oslo

Vår dato 15.09.2011
Deres dato 22.06.2011
Vår referanse DM 364330
Deres referanse 201101299

Evaluering av satsing på behovsdrivet innovasjon og næringsutvikling i helsesektoren - NHOs høringssvar

Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) viser til høringsbrev fra Nærings- og handelsdepartementet (NHD) av 22. juni 2011 om evaluering av satsing på behovsdrivet innovasjon og næringsutvikling i helsesektoren. Nedenfor følger vårt høringssvar.

Generelt

NHO er glad for at Regjeringen har ambisjoner om behovsdrivet innovasjon i helsesektoren. Vi ser med bekymring på utviklingen i helse- og omsorgssektoren der det legges beslag på en stadig økende del av verdiskapingen og arbeidskraften i samfunnet. Med de demografiske utviklingstrekk som ligger foran oss og generelt stigende forventninger til tjenestetilbudet, vil sektorens vekst være markert i tiden fremover. Derfor er omstilling og nyskaping helt nødvendig for at sektoren skal være bærekraftig. Omstilling og nyskaping gir grunnlag for smartere bruk av knappe ressurser og at vi bruker kompetansen riktig og på de mest arbeidsintensive områdene. Samtidig kan det gi grobunn for vekst og utvikling i norsk næringsliv på nye områder.

Mer etterspørseldrevet innovasjon

NHO mener evalueringen inneholder flere interessante funn og gir et godt grunnlag for mer offensive grep av både strategisk og operativ karakter. Som det fremgår av evalueringen har satsingens første fase vært rettet inn mot å kartlegge behov, koordinering av aktiviteter og etablering av møteplasser. Dette har vært nødvendige forutsetninger for å øke synligheten og fokuset på innovasjon i sektoren.

NHO mener at tiden nå er inne for å gire opp innovasjonssatsingen der innsatsen vris i retning av mer etterspørseldrevne virkemidler. Flere av anbefalingene i evalueringen peker også i en slik retning, med næringslivet som en aktiv part. Samtidig mener vi det er viktig at satsingene i stat og kommune ses i en sammenheng slik at man får de helhetlige løsningene som samhandlingsreformen forutsetter.

Offentlig sektor som drivkraft

Slik helse- og omsorgssektoren er organisert i Norge med et betydelig offentlig ansvar, er det helt avgjørende at de statlige helseforetakene og kommunene opptrer som krevende kunder og etterspør nye og bedre løsninger på vegne av brukere og pasienter. Hvordan de utfører denne rollen vil være utslagsgivende for hvilke innovasjoner som finner sted.

En nylig gjennomført kartlegging¹ av det norske markedet for velferdsteknologi viser at bedriftene på området ser på offentlig etterspørsel som den klart viktigste driveren for vekst og utvikling. Hele 2 av 3 bedrifter peker på dette som en viktig faktor. Andre forhold som vektlegges er bl.a. behovet for innovative offentlige innkjøpsprosesser og offentlig støtte til utviklingsprosjekter. Til tross for at det offentlige fremheves som den viktigste driveren, er det også det offentlige som er den største barrieren. Barrierene peker av i retning av at det er mange og for små innkjøpere som ikke har den nødvendige kunnskap og kompetanse til å være en god bestiller. En fragmentert offentlig sektor skaper også utfordringer, bl.a. meldes det om uklarhet om finansiering.

Selv om deler av helsesektoren ikke var en del av denne kartleggingen, ser vi at evalueringen av satsingen på behovsdrevet innovasjon peker i samme retning. Rapporten sier at det har vært for svake styringsmessige, strukturelle og atferdsmessige endringer til at innovasjonspotensialet har blitt forløst. Vi merker oss at evaluator derfor mener at det er ”behov for mer synlige og sterkere styringsinsentiver og større bruk av finansielle og innovasjonspolitiske virkemidler på tvers av virkemiddelaktørene for å oppnå vesentlig innovasjon i helsesektoren”.

En klar anbefaling fra arbeidet med å kartlegge det norske markedet for velferdsteknologi var behovet for bedre samspill og økt samarbeid mellom offentlige og private aktører. På denne måten kan man aktivere de offentlige aktørene som drivere av markedet. Dette ble sett på å være et kritisk suksesskriterium for levering og utvikling av nye og mer behovstilpassede løsninger. En annen anbefaling var å se nærmere på hvordan offentlige innkjøpsmiljøene er organisert mht større og mer kompetente innkjøpsmiljøer.

Evalueringen peker også på at det bør overveies om den ”myke innretningen” som satsingen er kjennetegnet av, er tilstrekkelig eller om den skal suppleres av sterkere virkemidler. NHO støtter behovet for mer synlige og sterkere styringsinsentiver og et større bruk av innovasjonspolitiske virkemidler på tvers av virkemiddelaktørene for å oppnå vesentlig innovasjon i helsesektoren. Vi mener også at det bør etableres bedre incentiver i form av risikoavlastende tiltak eller bedre premieringsmekanismer av innovasjonsaktivitet, slik evalueringen peker i retning av.

Gjennom det nasjonale programmet for leverandørutvikling arbeider NHO også aktivt med å bedre innkjøpskompetansen om innovative innkjøp i stat og kommune. Programmet gjennomfører konkrete innovasjonsprosjekter og samarbeider bl.a. tett med Innomed. Foreløpige inntrykk fra det generelle arbeidet som er gjort er at det er et tydelig behov for kompetanseheving blant innkjøperne når det gjelder både bedre utnytting av mulighetene for tidlig dialog med markedet og praktisk kunnskap om hvordan slike prosesser kan gjennomføres. En annen erfaring så langt er at gode prosesser i slike innovasjonsprosjekter i større grad er avhengig av prosjektleders engasjement og entusiasme enn en strategisk innrettet ledelse. Skal derimot innovasjonspotensialet som ligger i de offentlige innkjøpene komme til sin rett, behøves en strategi med klare mål og virkemidler og som er foranket både i politisk og administrativ ledelse i stat og kommune.

For at offentlige virksomheter selv skal kunne realisere større innovasjonsprosjekter er det også helt nødvendig at det sikres finansiering som lar dem ta den ekstra risiko det innebærer.

---

¹ Rapporten ”Velferdsteknologi for fremtiden” er utarbeidet av det danske konsultentselskapet Damvad på vegne av NHO og Tekna, se: <http://www.nho.no/offentligsektor/aktuelt/article23489-9.html>

Det bør derfor etableres en tilskuddsordning der en offentlig virksomhet kan få ekstraordinære midler til å påta seg et særlig krevende innkjøp. Ved å gjøre offentlige virksomheter til aktive etterspørrere av innovative nye løsninger, vris fokus fra "teknologi-push" til "bruker- og behov pull". Innen 2015 bør det settes av 500 millioner til en slik ordning på generell basis. Innen 2020 bør rammen være 1 milliard kroner. Dette er også i tråd med Hagen-utvalgets forslag om en kraftig opptrapping av helsesektorens ressursinnsats på forskning, innovasjon og kunnskapsutvikling frem mot 2020.

For å sikre effektiv bruk av økte risikoavlastningsmidler i offentlig sektor må det parallelt etableres en dedikert enhet som har til oppgave å understøtte offentlige virksomheter når de skal foreta større innovative offentlige innkjøp, da disse på vesentlige punkter skiller seg fra vanlige offentlige innkjøp av "hylleware" hvor pris oftest er viktigste variabel. En slik enhet kan finne en naturlig plass i DIFI, og bør få ansvar for bevisstgjøring, kompetanseheving og veiledning rundt innovative offentlige anskaffelser, samt eventuelt ansvaret for å forvalte den foreslåtte tilskuddsordningen.

Avslutningsvis er det grunn til å være bevisst de forskjeller som eksisterer mellom de statlige helseforetakene og den kommunale omsorgssektoren. Mens førstnevnte preges av høy bruk av teknologi, er situasjonen motsatt for sistnevnte. For sykehussektoren i særdeleshet reiser brukerdrevet innovasjon også et krav om mer brukervennlige systemer for de ansatte og en oppgradert basisinfrastruktur som grunnlag for å drifte stadig tyngre og mer krevende systemer.

Vennlig hilsen

NÆRINGSBLIVETS HOVEDORGANISASJON
Område Næringspolitikk

Inger Aarvig (sign.)
Prosjektdirektør

Per Øyvind Langeland
Seniorrådgiver